HE 137/2020 vp: muutosehdotuksia tartuntatautilakiehdotukseen 8.10.2020

Laki
tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väliaikaisesti tartuntatautilain (1227/2016) 91 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 400/2020, ja

lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 16 a - 16 c §, seuraavasti:

16 a §

Velvollisuus esittää todistus koronavirustautia koskevasta testituloksesta tai lääkärin todistus taudin sairastamisesta

Jos covid-19-taudin leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tekee päätöksen siitä, että Suomeen saapuvalla henkilöllä on maahan saapuessaan oltava mukanaan ~~aikaisintaan 72 tuntia aikaisemmin~~ hänelle annettu todistus covid-19-tartunnan negatiivisesta testituloksesta tai laillistetun lääkärin antama todistus sairastetusta mutta parantuneesta, laboratoriovarmistetusta covid-19-taudista. Henkilön on esitettävä todistus rajatarkastuksessa rajatarkastusviranomaiselle ja säilytettävä se Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen päätöksen mukaisesti ja pyydettäessä esitettävä se kunnan tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavalle viranomaiselle.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen päätöksestä on käytävä ilmi maat tai ne muut alueet, joista saapuvilla on oltava mukanaan 1 momentissa tarkoitettu todistus. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on huolehdittava siitä, että päätös saatetaan viipymättä toimenpiteitä varten Liikenne- ja viestintävirastolle, tiedoksi kunnille, Rajavartiolaitokselle ja Tullille sekä yleisesti tiedoksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut henkilöt voidaan määrätä karanteeniin 60 §:n nojalla. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos määrää 1 momentissa tarkoitetussa päätöksessään karanteenin keston sekä ne ehdot, joiden täyttyessä karanteenin kestoa voidaan lyhentää tai karanteeni lopettaa. Lisäksi laitos voi myös päättää 1 momentissa tarkoitetun testin ajoituksesta sekä Suomeen saapuvan henkilön lisätestiin määräämisen perusteista ja ajoituksesta. ~~Jos henkilölle tehdään karanteenin aikana covid-19-tartunnan osoittava testi ja testitulos on negatiivinen, hänen karanteeninsa lopettamisesta tehdään päätös 62 §:n mukaisesti.~~

~~Jos henkilöllä ei ole 1 momentissa tarkoitettua todistusta, covid-19-tartunnan osoittavaan testiin määräämisessä sovelletaan 14-16 §:n säännöksiä ja karanteeniin määräämisessä 60 §:n säännöksiä. Jos tässä momentissa tarkoitetulle henkilölle tehdään uusi covid-19-tartunnan osoittava testi ja testitulos on edelleen negatiivinen, hänen karanteeninsa lopettamisesta tehdään päätös 62 §:ssä säädetyn mukaisesti.~~

~~Jos henkilön tarkoituksena on oleskella Suomessa enintään 72 tuntia ja hänellä on mukanaan 1 momentissa tarkoitettu todistus, karanteenia ei määrätä eikä toista covid-19-tartunnan osoittavaa testiä edellytetä.~~

Jos henkilön tarkoituksena on oleskella Suomessa enintään valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetyn ajan ja hänellä on mukanaan 1 momentissa tarkoitettu todistus covid-19-tartunnan negatiivisesta testituloksesta, karanteenia ei määrätä, jos henkilölle tehdään Suomeen saapumisen yhteydessä uusi covid-19-tartunnan osoittava testi ja testitulos on edelleen negatiivinen.

Ulkomaalaisen maahantulon edellytyksistä säädetään lisäksi henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstä) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/399 ja ulkomaalaislaissa (301/2004).

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 4 momentissa tarkoitetusta Suomessa oleskelun kestosta, covid-19-tartunnan osoittavan testin negatiivisesta tuloksesta annetun todistuksen sisällöstä sekä sairastetusta covid-19- taudista annetun todistuksen sisällöstä sekä todistusten kielestä.

16 b §

Poikkeus velvollisuudesta esittää todistus

Edellä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitettua todistusta ei kuitenkaan maahantulon yhteydessä edellytetä:

1) henkilöiltä, jotka käyvät töissä tai harjoittavat muuta säännöllistä päivittäistä kanssakäyntiä seuraavien rajayhteisöjen alueella ja sen vuoksi:

a) ylittävät Suomen ja Ruotsin välisen maarajan;

b) ylittävät Suomen ja Norjan välisen maarajan;

c) käyttävät Suomen ja Ruotsin välistä meri- tai lentoliikennettä;

d) käyttävät Suomen ja Viron välistä meri- tai lentoliikennettä;

2) ulkovaltojen edustustojen ja kansainvälisten valtioidenvälisten järjestöjen palveluksessa olevilta eikä heidän perheenjäseniltään eikä muualle kuin Suomeen akkreditoitujen diplomaatti- ja virkapassin haltijoilta heidän kulkiessaan Suomen kautta virkapaikalleen tai kotimaahansa;

3) kuljetus- ja logistiikka-alalla toimivilta matkustaja- ja tavaraliikenteen kuljettajilta, alusten, ilma-alusten tai junien miehistöiltä heidän työtehtävissään eikä vaihtomiehistöiltä heidän siirtyessä työtehtäviin tai työtehtävistä;

4) henkilöiltä, joiden maahantulon peruste on äkillisen terveyttä tai turvallisuutta uhkaavan yhteiskunnan infrastruktuuriin kohdistuvan vaaran torjunta;

5) lentoliikenteessä Suomen kautta matkustavilta, jos he eivät poistu lentoasemalta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin ei sovelleta myöskään 16 a §:n 4 momentin säännöksiä testaamisesta ja karanteenista.

Suomeen saapuvan on osoitettava selvitys 1 momentissa tarkoitetusta poikkeusperusteesta kunnan tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavalle viranomaiselle tai rajatarkastuksessa rajatarkastusviranomaiselle. Tällainen selvitys voi olla työnantajan kirjallinen todistus työmatkasta tai toimeksiannosta, viranomaisen antama asiakirja tai jäljennös siitä, diplomaatti- tai virkapassi taikka muu asiakirja, joka osoittaa, että hän on 1 momentissa tarkoitettu henkilö.

Tässä pykälässä säädetyn estämättä 1 momentissa tarkoitettu henkilö voidaan määrätä 14-16 §:n nojalla covid-19-tartunnan osoittavaan testiin ja tehdä päätös hänen karanteenistaan 60 §:n nojalla sekä tai hänen eristämisestään 63 §:n nojalla.

16 c §

Valvonta

Edellä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitettu todistus ja 16 b §:n 3 momentissa tarkoitettu selvitys on esitettävä maahantulon yhteydessä rajatarkastuksessa rajatarkastusviranomaiselle. Kunnan tartuntatautien vastustamistyöstä vastaava viranomainen valvoo, että henkilöllä on mukanaan edellä mainitut asiakirjat.

Kunnan tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavalla viranomaisella on tarkastuksen toteuttamiseksi oikeus tarkastaa henkilön esittämän todistuksen sisältö, käsitellä henkilön antamia henkilötietoja sekä tehdä tietojärjestelmäänsä merkintä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitetun todistuksen mukanaolosta tai 16 b §:n 1 momentissa tarkoitetuista poikkeamisperusteista, jos käsittely on välttämätöntä tarkastuksen suorittamiseksi tai sen osoittamiseksi, että tarkastus on suoritettu. Todistuksia koskevat rekisterimerkinnät on hävitettävä välittömästi, kun ne eivät ole viranomaisvalvonnan toteuttamiseksi tarpeen viimeistään kuitenkin 60 päivää henkilön saapumisesta Suomeen.

Henkilö, joka suorittaa 2 momentin mukaisen tarkastuksen, ei saa ilmaista sivulliselle, mitä hän tarkastuksen yhteydessä on saanut tietää toisen terveydentilasta, sairaudesta tai häneen kohdistuvista toimenpiteistä taikka muista vastaavista seikoista.

Kunnan tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavalla viranomaisella on oikeus saada sille säädetyn 1 ja 2 momentissa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi virka-apua poliisilta, Puolustusvoimilta, Rajavartiolaitokselta ja Tullilta. Virka-avun ja tuen antamisen edellytyksenä on, että se ei vaaranna näille viranomaisille säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.

91 §

Päätösten täytäntöönpano

Edellä 16, 16 a, 57, 58, 58 b, 59-67 ja 69–71 §:ssä tarkoitetut päätökset voidaan panna täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2021.

Perustelut muutosehdotuksiin:

16 a §. Velvollisuus esittää todistus koronavirustautia koskevasta testituloksesta tai lääkärin todistus taudin sairastamisesta

- Pykälän 1 momentista esitetään poistettavaksi viittaus 72 tuntiin. Asiasta olisi tarkoitus säätää 3 momentissa.

- Pykälän 3 momentin sanamuotoa karanteenista täsmennettäisiin. Lisäksi momenttiin esitetään lisättäväksi THL:lle toimivalta tehdä päätös 1 momentissa tarkoitetun testin ajoituksesta sekä Suomeen saapuvan henkilön lisätestiin määräämisen perusteista ja ajoituksesta. Poistetaan momentin viimeinen lause tarpeettomana.

- Esitetään poistettavaksi pykälän nykyiset 4-5 momentit.

- Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa mahdollistettaisiin Suomessa oleskelu enintään valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettäväksi enimmäisajaksi ilman karanteenia, jos henkilöllä on mukanaan 1 momentissa tarkoitettu todistus covid-19-tartunnan negatiivisesta testituloksesta ja jos henkilölle tehdään Suomeen saapumisen yhteydessä uusi covid-19-tartunnan osoittava testi ja testitulos on edelleen negatiivinen. Tällä säännöksellä pyritään tartuntatautitilanteesta huolimatta turvaamaan matkailun mahdollisuudet ja Suomen houkuttelevuus matkailumaana. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen uuden ajankohtaisen arvion mukaan enää alle 5 prosenttia uutena todettavista koronavirustapauksista on liittynyt ulkomaan matkustamiseen.

- Pykälän 6 momentin sanamuotoa muutettaisiin kokonaan ja esitettäisiin, että annettaisiin valtioneuvoston asetuksenantovaltuus. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin 4 momentissa tarkoitetusta Suomessa oleskelun enimmäisajasta sekä negatiivisen testituloksesta annetun todistuksen sisällöstä, lääkärintodistuksen sisällöstä sekä todistuksia koskevista kielistä.

16 b §. Poikkeus velvollisuudesta esittää todistus

- Pykälän 4 momenttiin esitetään lisättäväksi viittaus tartuntatautilain 14 §:ään. Kyse on selkeyttävästä kirjauksesta.

16 c §. Valvonta

- Virka-avun osalta pykälän 4 momenttiin esitetään lisättäväksi Puolustusvoimat. Puolustusvoimilla on materiaalista ja teknistä kyvykkyyttä covid-19-testaukseen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Puolustusvoimat ovat yhdessä harjoitelleet testaustoimintaa. Puolustusvoimat pystyy lisäksi suorittamaan monia tehtäviä, joilla voidaan tukea terveysviranomaisten toimintaa rajanylityspisteillä.